

Norsk Kennel Klubs Lovkomite - Sak nr 1 / 2024

Hva saken gjelder:

Saken gjelder i hovedsak kompetansegrensene mellom Hovedstyret (HS) og Domsutvalget (DU), hvem kan beslutte hva. I tillegg kommer noen problemstillinger som gjelder intern delegering innen NKK.

Historikk:

Saken er brakt inn fra Domsutvalget for Lovkomiteen 6. august 2023, og det var før det forrige Domsutvalget i sin helhet fratrådte sine verv 6. august 2023. Bakgrunnen for det var at Domsutvalgets medlemmer, slik de har formulert det i sin henvendelse til Lovkomiteen: «basert på Hovedstyrets handlinger og manglende dømmekraft, ikke lenger vurderer det som mulig å utøve våre verv i tråd med NKKs lover og Saksbehandlingsregler i Disiplinærsaker for NKK.»

Saken ble brakt direkte inn for Lovkomiteen av Domsutvalget og i etterhånd registrert i NKK, som så sendte saken Lovkomiteen til behandling 15. september 2023.

Lovkomiteen utsatte saken til viderebehandling i Lovkomiteen fordi HS varslet at man ville foreslå lovendringer på førstkommende Representantskapsmøtet (RS) som fant sted 18 og 19. november 2023. Det var derfor en mulighet for at det ville bli foreslått og vedtatt lovendringer som ville gjøre de spørsmål som ble brakt inn til Lovkomiteen mindre aktuelle.

Lovkomiteen har innhentet synspunkter fra Hovedstyret og Kontrollkomiteen har også uttalt seg.

Lovkomiteen beklager at saksbehandlingen har tatt noe tid. Saken har vært kompleks.

Kort om Lovkomiteens kompetanse til å behandle saken:

Lovene § 6-1 første ledd lyder:

Lovkomiteen tolker etter anmodning fra klubber, forbund, NKKs organer, regioner eller Representantskapsmøtets ordfører, NKKs lover, regionens lover samt de bindende delene av lovmalene. Lovkomiteen skal også gi råd til Hovedstyret og Representantskapsmøtet i lovsaker.

Lovkomiteen har notert seg at denne saken prinsipielt faller innenfor Lovkomiteens kompetanseområde. Den er reist av kompetent instans innen rett tid, det vil si før DU la ned sine verv, og gjelder tolking av NKKs lover. Instruks for saksbehandlingen har man praksis for er å se som del av organisasjonens lover.

Lovkomiteen legger derfor så langt til grunn at saken er å anse som innkommet til Lovkomiteen. Videre at Lovkomiteen er kompetent til og har plikt til å behandle saken.

Lovkomiteen ser som sagt at saken faller inn under Lovkomiteens kompetanse. Dette selv om saken også har sterke organisatoriske og organisasjonspolitiske sider, uten at den er løst slik. Det vises til, etter Domsutvalgets utsagn forgjeves, henvendelser til HS, og DU har også henvendt seg til Kontrollkomiteen.

Det beste for organisasjonen ville ha vært om uenighetene i denne saken hadde blitt løst ved en god prosess mellom DU og HS hvor man hadde tatt sikte på å løse utfordringsbildet. Det har imidlertid ikke skjedd. En slik dialog ville ikke ha vært i strid med prinsippene om maktbalansen.

Lovkomiteen uttalte på denne bakgrunn til NKK den 5. september 2023 at man var innstilt på at Lovkomiteen er forpliktet til å behandle saken, etter at den er registrert i NKK på vanlig måte. Som beskrevet ble saken oversendt Lovkomiteen etter at NKK hadde registrert saken.

Lovkomiteen avventet senere behandlingen til etter RS 2023 da det var varslet forslag om regelendringer. Dette i fall det hadde blitt vedtatt endringer som gjorde at henvendelsen fra tidligere DU (i saken her betegnet som DU) ikke lenger var aktuell.

På NKK RS 19. november 2023 ble lovene endret ved at følgende ble tatt inn i ny § 7 -4:

Rettsikkerhet og partsrettigheter

Saksbehandlingen i disiplinærsaker skal være forutsigbar, veldokumentert og ivareta parters rettsikkerhet, personvern og partsinnsyn i egen sak.

Hovedstyret er ansvarlig for å utarbeide en saksbehandlingsinstruks for sekretariatets saksbehandling i disiplinærsaker. Hovedstyret er ansvarlig for å etablere et kvalitetssystem for det administrative arbeidet med disiplinærsaker.

Lovkomiteen kan ikke se at disse regelendringer tilsier at de spørsmål som DU har reist nå ikke lenger er aktuelle. De nye lovbestemmelsene kan ikke ses å komme i konflikt med eller endre de tidligere regler og saksbehandlingsprosedyrer som har gjeldt i NKK. De understreker imidlertid betydningen av behovet for god og rettsikker praksis og en velfungerende organisasjon.

Avslutningsvis er medlem av Lovkomiteen, Anders Tunold-Hansen, inhabil i saken, slik at varamedlem Tore Holtan trer inn i behandlingen av saken.

Bakgrunn for saken:

DU s henvendelse til Lovkomiteen av 6 august 2023:

DU mener at HS ulovlig gjentatte ganger har grepet inn på DUs enekompetanseområder ved å trekke saker og oppheve avgjørelser som DU har truffet. HS på sin side mener at sakene ved interne feil mm innen NKK ble brakt inn til DU, og at sakene derfor ikke skulle ha vært brakt inn for DU. HS så seg derfor nødt til å rydde opp i de situasjonene som hadde oppstått.

DU legger til grunn at Domsutvalget og Ankeutvalget skal være 100% selvstendige i forhold til Hovedstyret. Dette er et viktig prinsipp i NKK, som følger av NKKs lover og Saksbehandlingsregler i Disiplinærsaker for NKK.

DU mener først og fremst at HS gjentatte ganger har overtrådt sin saklige kompetanse ved at HS har grepet inn på områder som eksklusivt er lagt til DU å vurdere og beslutte. HS har ikke hjemmel eller myndighet til å oppheve Domsutvalgets avgjørelser, trekke tilbake anmeldelser, slette Domsutvalgets avgjørelser fra nkk.no, gripe direkte inn i saksbehandlingen og sende ut korrespondanse i disiplinærsaker direkte uten å involvere Domsutvalget, eller på annen måte forsøke å forhindre eller gripe inn i Domsutvalgets arbeide i konkrete disiplinærsaker.

DU mener at dersom HS er misfornøyd med Domsutvalgets avgjørelse, eller har innvendinger til saksbehandlingen, må saken ankes til Ankeutvalget. Ankeutvalget er det eneste organet i NKK som kan endre en disiplinæavgjørelse fra Domsutvalget. Ved at Hovedstyret nå «opphever» to av Domsutvalgets avgjørelser uten hjemmel i NKKs lover, har Hovedstyret i praksis ikke bare kuppet Domsutvalget, men også Ankeutvalget. Dette er ikke bare ulovlig, men en fremgangsmåte som det er knyttet særlige betenkeligheter til i en medlemsorganisasjon av NKKs størrelse.

De vedtak som HS har truffet, er juridisk ikke gyldige. Det gjelder både å trekke sak og å oppheve avgjørelser etter at DU har truffet avgjørelsene.

DU mener videre at det er på vilkårlig grunnlag HS har grepet inn, på bakgrunn av henvendelser fra enkeltpersoner..

DU nevner konkret at Hovedstyret ulovlig har forsøke å forhindre eller gripe inn i Domsutvalgets arbeide i konkrete disiplinærsaker på følgende måter:

HS har opphevet gyldige avgjørelser som Domsutvalget har fattet i to disiplinærsaker, slettet de to avgjørelsene fra Domsutvalgets side på nkk.no, og trukket tilbake anmeldelsen i ytterligere en sak. I tillegg har Hovedstyret opplyst om at de vil publisere en «unnskyldning» til partene på nkk.no. Hovedstyret har før dette også grepet direkte inn i Domsutvalgets saksbehandling, blant annet ved å sende ut beskjeder til partene i disiplinærsaker om Domsutvalget ikke har vært kjent med før i ettertid, og som direkte angår styringen av saksbehandlingen i de tre ovennevnte sakene mens de var til behandling.

DU viser også til at saken forgjeves har vært forsøkt brakt inn for Kontrollkomiteen.

Som følge av HS sin manglende evne til å forstå det maktfordelingsprinsipp som NKKs lover er basert på, vil DU trekke seg.

Henvendelsen fra DU dreier seg om seks spørsmål:

1. En anmeldelse blir ikke ugyldig i DU om en særkomite ikke har uttalt seg før anmeldelse finner sted, se NKKs saksbehandlingsregler for disiplinærsaker § 5 – DU skal innhente slike uttalelser. DU mener at dersom det er et ønske om at fagmiljøene i NKK skal avgjøre disiplinærsaker, så må lovene endres.
2. HS kan ikke trekke disiplinærsaker som administrasjonen har anmeldt til DU. Dette kan skape press og spill i organisasjonen, og gjøre det vanskelig for HS å stå imot press.
3. HS kan ikke sende ut beskjeder om forventet saksbehandlingstid i disiplinærsaker direkte til de innklagede i saker som DU har til behandling.
4. HS kan ikke oppheve to av DU s avgjørelser - avgjørelsene skulle eventuelt ha blitt anket til AU
5. HS kan ikke slette avgjørelser fra DU i to omstridte saker fra nkk.no
6. HS kan ikke nekte DU saksbehandling via NKK s administrasjon i saker som er til behandling av DU. (gjaldt retting av avgjørelse)

Slik Lovkomiteen ser saken, har i hovedsak følgende skjedd:

Historikk:

Lovkomiteen finner grunn til å redegjøre for hoveddelene av saksgangen i hele sakskomplekset.

I HS møte nr 5 13.juni 2023 ble fattet følgende vedtak:

116/23 Behandling av Disiplinærsaker

Vedtak:

Hovedstyret vedtok at det gjøres en gjennomgang av håndtering av disiplinærsaker. Inntil gjennomgangen er forelagt Hovedstyret til behandling, stoppes alle HS anmeldte saker, berørte parter orienteres omgående. HS trekker tilbake anmeldelsesfullmakten gitt administrasjonen med umiddelbar virkning.

HS ber som følge av det, om at administrasjonen utarbeide en oversikt overpågående HS-anmeldte saker som oversendes HS. Behandlingen gjøres av HS pr mail.

Hovedstyret vil videre gjennomgå prosedyrene på behandling av disiplinærsaker.

Sammendrag:

Hovedstyret ser et behov for å gjennomgå hvilke prosedyrer det pr i dag er forbehandling av disiplinærsaker i NKKs system.

I HS møte nr 6 4.juli 2023 ble fattet følgende vedtak:

Sak 120/23 Behandling av disiplinærsaker

Leder Nils-Erik Haagenrud redegjorde for e-post dialogen med domsutvalget (DU) v/ Anette Jahr, som HS har fått tilsendt. HS fattet vedtak om å trekke tilbake anmeldelsesfullmakten gitt administrasjonen med umiddelbarvirkning i sak 116/23. DU påpeker problemstillingen ved at pågående disiplinærsaker stopper opp og når en sakførst er anmeldt, så saksbehandles den av NKKs administrasjon på vegne av DU jfr. SD § 5. Disse sakene er DU sine saker og Hovedstyret kan derfor ikke «stoppe alle HS-anmeldte saker» i betydningen «allerede anmeldte saker». En sak er anmeldt i det øyeblikk den ankommer NKKs mailadresse, eller i det øyeblikk den legges inn i DU sitt sakarkiv/saksbehandlingssystem.

HS er ikke enig i den påstanden da vi forutsetter at det gjøres en vurdering før saksbehandling. HS-leder har presisert at HS ikke har til intensjon eller ønsker å behandle disiplinærsaker. Ref. styreinstruks for HS.

HS ønsker at disiplinærsakene skal være av kvalitetsmessig høy kvalitet fra administrasjonen, som blant annet innebærer at regelverket til NKK er harmonisert og lett forståelig for medlemmene. HS har tidligere bedt om at HS blir informert fortløpende i saker hvor HS er anmelder fra administrasjonen. Det har ikke blitt praktisert av administrasjonen, som har resultert i at HS har blitt overrasket ved henvendelser vedr. disiplinærsaker.

Hovedstyret fattet følgende vedtak:

1) Hovedstyret i NKK omgjør vedtak i sak 116/23 og delegerer fullmakten til å anmelde/saksbehandledisiplinærsaker til generalsekretæren i NKK.

2) Hovedstyret i NKK skal orienteres fortløpende i disiplinærsaker hvor HS er anmelder. Orienteringen gjelder ikke rene bruddsaker angående avl og oppdrett. HS ber generalsekretæren komme tilbake til HS med en sak med vurdering av kvalitet, personvern og saksbehandling og eventuelle anbefalinger på første ordinære HS-møte.

I HS møte NR 7 – 2023 den 23. august 2023 i sak 142/23 Disiplinærsaker ble fattet følgende vedtak (kun det er gjengitt som antas ha relevans for denne saken).

Vedtak:

a. Hovedstyret stoppet 13. juni tre anmeldelser gjort til domsutvalget av NKKs administrasjon på vegne av hovedstyret for å undersøke mulig saksbehandlingsfeil. Disse sakene skal anses som trukket tilbake av hovedstyret som anmelder. Sakene skal slettes fra NKKs systemer.

Generalsekretær følger opp sletting og informerer de involverte.

b. HS har mottatt varsler om mulige brudd på GDPR/personvern i saksbehandling i NKK. HS ber generalsekretær sørge for varsling av alle rapporteringspliktige brudd på personvern/GDPR til Datatilsynet og komme tilbake til hovedstyret med en orientering om saken.

d. Det skal framgå av framtidige anmeldelser i disiplinærsaker i henhold til fullmakt fra HS til generalsekretær at saksbehandlingen er skjedd etter fullmakt, altså ikke er saksbehandlet i HS.

e. Fullmakten fra hovedstyret til generalsekretær skal forstås å gjelde anmeldelser i henhold til kjent og etablert praksis. Hovedstyret må konsulteres før anmeldelser som innebærer endring i tidligere kjent praksis.

...

l. HS ber HS-leder tilskrive NKKs kontrollkomite med ny informasjon som er framkommet rundt behandlingen av disiplinærsaker i NKK, og om hovedstyrets fullmakt til administrasjonen etter at man sist var i kontakt med kontrollkomiteen.

Sammendrag:

Med bakgrunn i at NKK Domsutvalg (DU) har trukket seg, diskuterte HS utfordringer knyttet til disiplinærsystemet i NKK. De siste disiplinærsaker har vist at det er en uenighet mellom HS og DU om HS rolle i saker hvor de har anmeldt, og hvor HS mener de kan stanse saker de har anmeldt, hvilket DU er uenig i. Sakene har også bidratt til å aktualisere behovet for å stadfeste hvordan presedens skapes i NKKs disiplinærsystem.

Videre heter det i samme sak (142/23):

NKK lover §7,6 fastslår hvilke instanser som kan anmelde:

- Bare disiplinærsak som er anmeldt av klubb, forbund, region, Hovedstyret eller særkomite kan behandles.

Administrasjonen er delegert fullmakt av HS til å anmelde i noen saker.

HS vedtak 9/2015 presiserer HS tidligere delegert fullmakt til administrasjonen.

«PRESISERING AV TIDLIGERE DELEGERT FULLMAKT TIL NKKS ADMINISTRASJONEN TIL Å ANMELDE

DISIPLINÆRSAKER PÅ VEGNE AV HOVEDSTYRET

«Hovedstyret vedtok: Adm. dir. har fullmakt til å sende saker til DK uten innstilling. Saker som gjelder hendelse under hundearrangement anmeldes til DK/aktuell særkomite i de tilfeller hendelsen er omtalt i NKK representantens rapport. Saker som gjelder hendelse under et hundearrangement fra noen som etter lovene ikke har anmeldelsesrett (typisk privatpersoner/enkeltmedlemmer), anmeldes ikke til DK/aktuell særkomité, men sendes til aktuell(e) medlemsklubb/medlemsforbund til orientering og eventuell videre behandling.

Medlemsklubben/forbundet kan da vurdere om de ønsker å anmelde saken. Klager på øvrige arrangement i NKKs regi eller øvrige hendelser forelegges adm.dir., som igjen eventuelt avklarer med HS før saken eventuelt oversendes DK»

...

«Bakgrunnen for RS omlegging av disiplinærsystemet med virkning fra 2019 var blant annet å redusere antallet disiplinærsaker og bidra til at sakene løses så lavt som mulig i organisasjonen.

Utviklingen de siste årene har vært motsatt. I 2021 var det 14 disiplinærsaker, i 2023 var det 36 saker, hvor 25 var opprettet av administrasjonen. De senere saker har også bidratt til å skape tvil rundt eierforhold av hund, eier og medeier og hva det innebærer.

Erfaringer med dagens praktisering av disiplinærsystemet, er at det er uklarerheter om myndighet, ansvar, roller, prosess, saksbehandling, saker behandles i flere utvalg/ komiteer, representasjon, osv.

Nærmere om sakens gang

21.07.2023 brev fra DU til NKKS HS, tittel var «Veiledning fra DU».

DU viste til at HS vedtak synes å gjelde saker mot autorisert personell som har vært deltakere på ordinære arrangement.

DU sier seg kjent med HS vedtak 116/23 hvor HS fratok NKK administrasjon anmeldelsesmyndighet i disiplinærsaker.

DU reagerte på at HS 17. juli.2023 sendte melding til enkelte innklagede i saker for DU om at saksbehandlingen i enkelte saker var utsatt, ikke ville bli behandlet før over sommerferien.

DU sa seg videre kjent med at HS i sak 120/23 – vedtak 4. juli 2023 – hvor administrasjonen igjen gis fullmakt til å blant annet anmelde disiplinærsaker. DU mener at det tidligere var delegert fra HS til NKKs administrasjon til å vurdere om det skulle inngis anmeldelse. Dersom forholdet ble anmeldt til DU, var det på vegne av HS.

DU mener at når sak er anmeldt og oversendt DU, da overtar DU saken. HS / NKK administrasjon kan ikke i etterkant vurdere om saken skal trekkes eller videre behandles av DU.

Begrunnelse for dette rettslige og prinsipielt riktige er at det ellers kan åpne for ulike typer spill og ulike former for press på den ene av sakens parter. En sak forutsettes også gjennomtenkt før den anmeldes.

Tidligere hadde HS etter lovene rett til å benåde personer som var ilagt reaksjon av Ankeutvalget (AU). Denne adgang er nå fjernet, det er AU som har denne rettigheten nå. Dette jf. lovene § 7-9 annet ledd.

DU legger til grunn at uenigheten om kompetanse mellom NKKs HS/DU var knyttet til en upublisert avgjørelse fra AU, avsagt 23. februar 2023. AU la til grunn at det faktum at utstilleren hadde dommerautorisasjon innebar at regelverksbruddet skulle vurderes strengere enn andre deltakers tilsvarende brudd. Denne avgjørelsen fra AU var en skjerpning av det resultat DU tidligere var kommet til i samme sak.

Ved den avgjørelsen besluttet med andre ord AU at også mindre alvorlige regelbrudd fra deltaker som er dommer skal ha konsekvenser for autorisasjon som dommer. Når en sak kan få slike konsekvenser, må saken bringes inn for DU. Det er bare DU som kan avgjøre saker som kan få konsekvenser for autorisasjonen.

HS hadde mulighet til å instruere internt til administrasjonen hvilke sakstyper som skal anmeldes. Slik instruks forelå ikke. Ut fra dette var det korrekt av administrasjonen å anmelde på HS' vegne de sakene hvor autorisert dommer i egenskap av deltaker kunne ha brutt en arrangementsregel.

Når en sak skal behandles av DU, må DU respektere de avgjørelser som AU har truffet i den grad de avgjørelsene fra AU er relevante ved vurderingen av den sak som DU har til behandling. Like saker skal behandles likt.

DU peker også på at dersom saken påankes til AU, kan både HS og den som er innklaget/ dømt av DU anke saken. Da blir ikke sakens resultat satt i verk før AU har behandlet saken.

DU kan etter regelverket avgjøre saken når den anses tilstrekkelig belyst. DU mener imidlertid at både NSU (særkomité for utstilling) og DUK (Dommerutdanningskomiteen) bør få uttale seg.

DU kan fremskynde saksbehandlingen om den som er innklaget ønsker det.

NKKs lover § 7-2 d) sier at det kan være straffbart, lovens ordlyd er «medføre en reaksjon», for tillitsvalgte når de «opptrer på en måte som er uforenlig med sin rolle». NKK kan imidlertid foreta regelendringer til gunst tilbakevirkende kraft.

DU har ikke utdypet hva slags regelendring som her tenkes.

AHF brev av 1. august 2023 til HS

Da sakene eskalerte sommeren 2023, førte det til at AHF – autoriserte hundedommeres forening – skrev til HS om sin bekymring for måten HS hadde håndtert disiplinærsaker mot eksteriørdommere. AHF mener at disiplinærreaksjoner som eksteriørdommere kan bli ilagt i kraft av å være eksteriørdommere kun kan omfatte overtredelser når de utfører sitt verv som eksteriørdommere.

Regelverket skal ikke være slik at en dommer som er utstiller av hund, og som gjør feil ved registreringsregler og deltar som utstiller, skal kunne straffes, mens en alminnelig utstiller ikke kan straffes.

AHF mener at dette er gal tolking. AHF mener at administrasjonen i NKK har fått eller tatt seg for vide fullmakter til å tolke og anmelde dommere på vegne av HS, dette også uten at HS er kjent med at det skjer. Dette svekker tillitsforholdet mellom NKK og dommerstanden.

Dersom man lettere kan dømmes fordi man er dommer, fryktes det at man vil velge bort autorisasjonen. Dette vil skade NKK og omdømmet til NKK. NKK er avhengig av en dyktig dommerstand.

AHF ønsker likebehandling av dommere og andre ikke-dommere. Der de er på linje med andre, skal samme regelverk gjelde, og det skal være samme praksis.

AHF antar at administrasjonen hadde tolket et vedtak fra Ankeutvalget i 2022 i samme sakskompleks som presidens. Dette vedtaket er ikke publisert. Dommen var med andre ord ikke kjent, slik at dommerne ikke kunne vite om innholdet. Det var på den måten heller ikke mulig å imøtegå den forståelsen som AU hadde lagt til grunn, eventuelt foreslå regelendringer. AHF mener dette er i strid med grunnleggende prinsipper for håndhevelse av regelverk og lover.

AHFs brev munnet ut i to forslag til HS:

- HS utarbeider en egen instruks for hvordan eventuelle overtredelser begått av dommere skal håndteres. Denne instruksjonen bør utarbeides i samråd med involverte klubber og komiteer og i samarbeid med NSU (særkomité for utstilling).
- Generalsekretæren utarbeider dette snarest. De sakene som er til behandling, stilles i bero til ny instruks slik AHF har foreslått foreligger.

Brev fra DU til Kontrollkomiteen av 3. august 2023

DU skrev i et lengre brev til KK om de overtramp som DU mener HS har gjort overfor DU. Det er i hovedsak de samme forhold som ellers er beskrevet i saken, og med detaljert redegjørelse for de tre omstridte sakene, hva de gjaldt og om den konkrete saksbehandlingen internt i NKK.

Det er også presisert at DU selv ikke kan stoppe/ stanse saker som er innkommet til DU, med mindre det er rettslig grunnlag til å avvise dem. HS kan uttale seg som part.

DU redegjorde også for hvordan DU mente at HS burde ha behandlet sakene.

DU meldte saken inn for Lovkomiteen 6. august

Innholdet her er beskrevet innledningsvis.

DU trakk seg 6. august 2023

DU gav 6. august 2023 en uttalelse hvor DU gir uttrykk for at HS har fattet avgjørelser de ikke har hatt rettslig grunnlag for å gjøre.

Det nevnes oppheving av DU s avgjørelser, trekke anmeldelser, slettet avgjørelser fra DU fra nkk.no, gripe direkte inn i saksbehandlingen, dette også uten å informere DU, og også ellers forsøkt å gripe inn i DU s arbeid i konkrete enkeltsaker. I tillegg sagt de vil publisere en unnskyldning på nkk.no til partene.

HS skulle eventuelt ha anket dersom HS var misfornøyd med avgjørelsene. HS har selv grunnlagt sine handlinger med «sinte telefoner» fra personer som er innklaget. De sittende medlemmer har pr. dato ikke tro på at HS er i stand til å korrigere sin kurs, trass i flere forsøk. Kontrollkomiteen har bifalt disse hendelser, dette også uten at DU har vært kontaktet av Kontrollkomiteen.

Medlemmene anså seg derfor ikke lenger i stand til å kunne utføre sine verv i tråd med NKKs lover og saksbehandlingsregler, slik at hele utvalget trakk seg med umiddelbar virkning.

Brev fra NKK HS leder til forbund, særkomiteer og regioner av 16. august 2023

HS leder redegjorde her for at man hadde bedt generalsekretæren om en gjennomgang av administrasjons saksbehandling i disiplinærsaker. Det ble orientert om at fullmakten til å anmelde ble trukket tilbake i juni, og HS har stanset nylig anmeldte saker.

HS leder orienterte videre til mottakerne om flere mottatte bekymringsmeldinger om hvordan den organisasjonen han er leder for fungerte internt. Det gjelder blant annet kvalitet, prioriteringer, personvern, GDPR og lekkasjer av informasjon om saker og anmeldte.

Videre at NKKs administrasjon har handlet i HS navn uten at HS har vært kjent med det. Det er umulig for HS å bli ansett som part i saker de ikke kjenner. HS har gjeninnført fullmakten til administrasjonen til å melde saker inn, dette er delegert til generalsekretæren, og med plikt til fortløpende orientering til HS. Videre at HS ønsker å kvalitetssikre saksbehandlingen videre.

Det er den omtalte ikke-publiserte avgjørelsen fra AU som kan sies å ha skapt presedens, dette trass i at det ikke ble gjort tiltak for å kommunisere innholdet og gjøre den kjent i organisasjonen.

HS vil ta flere grep.

HS leder mener at de saker og den saksbehandling som er omtalt i hovedsak er et anliggende internt i HS, men konstaterer at DU ikke er enig i det.

Leder av HS mener HS ikke har intervenert i DU s saksbehandling. HS har ansvar for å ta bekymringer på alvor og sikre rett behandling. HS vil legge frem forslag til regelverksendringer på RS i november for å sikre god saksbehandling. Det må videre drøftes hvilke dommer som skal skape presedens, og reglene bør utformes slik at det er enklere for tillitsvalgte å være kjent med rettstilstanden. HS ønsker bred og åpen dialog om dette.

HS uttalelse i denne saken 14.januar.2024

Denne går i hovedsak ut på:

Hovedstyret er lojal mot NKKs organisering med et uavhengig domsutvalg. HS har ikke planer om å gripe inn i arbeidet i RS-nedsatte utvalg.

Sakens bakgrunn gjelder først og fremst bruken av fullmaktene NKKs sekretariat har fra HS og hvilke plikter sekretariatet har, i bruken av myndighet delegert fra HS.

HS har redegjort i august for saken i et brev til klubber og forbund. Det ble videre orientert og besvart på spørsmål på NKKs representantskapsmøte. HS opplevde at organisasjonen slo seg til ro med orienteringen og veien videre som ble pekt ut, blant annet gjennom debatten om rettsikkerhet og endringer i NKKs lover. HS opplevde å få tillit fra RS også etter denne saken. Å gjenoppta konflikten med anklager som verserte i august, blir etter HS syn ett skritt tilbake.

Da saken oppsto i juni, hadde HS først behov for å avklare hvorfor saker man forventet skulle vært håndtert uten anmeldelse var anmeldt til DU. Sakene representerte en endret praksis, noe som beskrives i brev fra Dommerforeningen, som er oversendt lovutvalget. Kontrollkomiteen (KK) i NKK ble også konsultert med svar fra KK den 3.august 2023: KK sa seg enig i at det har skjedd en endring i praksis i den senere tid hva angår reaksjoner overfor dommere. Den ene delen av dette er at det har vært tendens til strengere reaksjoner for tilsynelatende like hendelser samtidig som det har vært reaksjoner ilagt av administrasjonen og DU for små hendelser. Disse hendelser har tidligere vært håndtert av DUK og unntaksvis av NKKs særkomité for utstilling (NSU).

HS har ikke fått noen sak om hvorvidt en avgjørelse i AU skulle sette presedens for anmeldelser på vegne av HS. Det var vanskelig å nøste i saken, da det raskt oppsto steile fronter. HS tilskriver dette blant annet til uheldige ekstraordinære forhold, da sekretariatet sto uten øverste ledelse.

Man så også uklarhet og uenighet mellom HS og det avgåtte domsutvalget rundt saker som kommer til sekretariatet «automatisk er anmeldt». Dette er etter hovedstyrets syn ikke situasjonen, da saker som kommer inn til sekretariatet uten innstilling fra NKK-organer, klubber eller forbund gjennomgår en vurdering, forberedes og sluses videre til riktig organ/saksbehandling, eventuelt legges bort.

En alvorlig anklage mot en person med dommerautorisasjon skal i samme periode som de aktuelle disiplinærsakene verserte ha blitt lagt bort av sekretariatet, da man ikke fikk bekreftet hendelsesforløpet ved nærmere undersøkelser.

Det er åpenbart overganger mellom det generelle arbeidet med innkomne saker i NKKs sekretariat, arbeid etter delegert myndighet fra HS og sekretariatsfunksjonen DU mottar, som er forankret i egne, RS-vedtatte instruksjoner. Her kan det være noe avvik mellom hvordan HS og det tidligere domsutvalget ser på saksflyten i NKKs systemer. HS er positive til å gå opp dette mer spesifikt.

HS vil følge opp RS-vedtakene på området, blant annet innføring av et kvalitetssystem.

HS stiller seg undrede til at saker som kommer til sekretariatet skal være HS uvedkommende og være «eid» av DU allerede før utredning og vedtak om anmeldelse, når HS blir ansett som part og formelt har ansvar for vedtakene. Om denne formen for delegasjon sikrer tilstrekkelig «armlengdes avstand» til å

unngå habilitetsproblemer og press på HS i slike saker, når HS uansett er formelt ansvarlig for sakene, bør diskuteres videre.

Anmeldelse i disiplinærsaker på vegne av hovedstyret er vedtak som ifølge delegasjonen fra HS må fattes av generalsekretær (tidligere administrerende direktør). HS forutsetter at vedtak er fattet i henhold til NKKs lover, saksbehandlingsregler, kjent og forutsigbar praksis, organisasjonens beste og fattes av rett organ. Det bør ikke være overraskende at hovedstyret forutsetter at man skal holdes informert om arbeidet på feltet. HS bør også informeres ved vesentlige endringer i praksis for anmeldelse.

HS agerte ut fra den aktuelle situasjon og en voksende uro knyttet til flere forhold rundt arbeidet med disiplinærsaker i NKK. Sekretariatet i NKK er generelt underlagt kontroll av HS og utøver i mye av sin saksbehandling i saker med regelbrudd myndighet gitt av HS. Det er naturlig for HS å kontrollere og eventuelt korrigere hvordan dette arbeidet drives, når man over tid mottar bekymringsmeldinger og kritikk på saksbehandlingen. Da den aktuelle konflikten oppsto, hadde HS fått mangelfull orientering og opplæring i disiplinærsystemet og dets historie og sitt generelle kontroll- og tilsynsansvar. HS har satt i gang flere tiltak for å styrke kompetansen og det løpende kontrollarbeidet i HS.

HS har over noen tid hatt en økende bekymring for kvaliteten på den administrative saksbehandlingen i disiplinærsaker og opplevd rettssikkerhet for partene. Det hører til under HS' oppgaver å sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i NKKs sekretariat til dette arbeidet.

HS ble oppmerksom på sakene i en sårbar tid for NKK, da sekretariatets kapasitet var redusert og det hadde vært store utskiftninger og dårlig kontinuitet i hovedstyret. Ny generalsekretær var fratrudd i prøvetiden. Kort tid før dette hadde Hovedstyrets leder gått av. NKK hadde lenge vært uten stabil øverste ledelse.

HS oppsummerte slik:

- Anmeldelsesretten i tilhører følge NKKs lover hovedstyret. NKKs sekretariat har ikke anmeldelsesrett.
- HS har korrekt vært ansett som part, og ansvarlig. Det var problematisk å mangle innsikt i bakgrunnen for at sakene var oppstått.
- Praksisendringen fra sekretariatet førte til at lite alvorlige saker ble anmeldt og fikk et annet forløp enn de ville fått tidligere. Dette påførte de berørte en større belastning enn alvoret i sakene skulle tilsi.
- Endringen i praksis ville sannsynligvis medført en økning i antall disiplinærsaker, dette trass i at intensjonen da NKK reviderte sitt disiplinærsystem i 2017 var færre saker.
- Hovedstyret ble varslet om flere mulig kritikkverdige forhold i administrativ saksforberedelse og dokumenthåndtering, inkludert GDPR-brudd, både internt i sekretariatet og i forbindelse med saksforberedelse i organer underlagt HS. Forsøket på å «stoppe» den administrative framdriften i saksbehandlingen til sakene før anmeldelsene til slutt ble vedtatt trukket tilbake må forstås i kontekst av hovedstyrets plikter til å avdekke mulige lovbrudd og avverge og hindre nye GDPR-brudd.
- Hovedstyret mente at NKKs sekretariat tolket fullmakter gitt av tidligere hovedstyrer videre enn man var komfortabel med. HS har, sist i vedtak i 2015 delegert anmeldelsesrett til administrerende direktør (nå generalsekretær), altså organisasjonens øverste administrative leder. HS er ikke konsultert og har ikke

godkjent at anmeldelse-retten skal delegeres videre og håndteres av enkeltpersoner i sekretariatet alene. HS trakk sommeren 2023 derfor tilbake fullmakten.

Ny fullmakt ble gitt generalsekretær noe senere, men med føring om at HS skal holdes orientert om arbeidet generelt og konsulteres om prinsipielle endringer i praksis. HS har trukket tilbake sine anmeldelser, da sakene ikke var lovlig anmeldt og aldri skulle vært oversendt DU.

HS redegjør videre behovet for et velfungerende DU som fyller de oppgaver som er gitt av RS, og har derfor involvert KK. Videre om hvordan samarbeid bør være og konflikter bør løses i NKK, noe som ikke har betydning for de rettslige spørsmål som er reist i denne saken.

Kontrollkomiteen har avgitt uttalelse i saken 15. og 17. januar 2024:

KK opplyser at KK tar HS redegjørelse til info. Videre heter det:

«Med bakgrunn i tidligere håndtering av saken i DU ser det ut til at DU har behandlet saker etter eget tiltak.

Kontrollkomiteen reiser spørsmål om de har anledning til dette, ref lovenes | 7-7:

"§7-7 Innmeldelse, avgjørelser, anke og iverksettelse

Bare disiplinærsak som er innmeldt av klubb, forbund, region, Hovedstyret eller særkomite kan behandles. Følgende disiplinæragjørelser kan påankes til Domsutvalget, som treffer endelig avgjørelse i saken: - Klubbers og forbunds avgjørelser. - Nektelse av medlemskap - NKKs sekretariat eller særkomites avgjørelser, jf § 7-9 - Samarbeidende klubbers og forbunds avgjørelse om utestengelse fra egne NKK terminfestede arrangementer"

Vi ber om at dette tas med i deres vurdering av saken.-«

«..Bakgrunnen for dette er sakene mot flere dommere hvor sakene ble behandlet ulikt, noen ganger uten HS' kjennskap og med ulik forståelse av regelverket. Kontrollkomiteen registrerte dette, kontaktet HS om saken og anbefalte at disse sakene ble stoppet og at forholdene ble gjennomgått for å gjenskape en korrekt og lik praksis. HS stoppet sakene. Dette sjekke i to etapper. Endelig stoppmelding kom i juni.

Vår oppfatning er at HS, som part i saken har anledning til å stoppe denne. Konsekvensen er at dette er en "ikke-sak". På tross av dette fortsetter DU å behandle saken med den oppfatning av "har DU fått en sak så har de fått den". Dette er etter KK,s oppfatning feil. Når en av partene har trukket en sak er den trukket.

Når DU åpenbart fortsetter å behandle saken, så må nødvendigvis saken være behandlet "av eget tiltak".»

Lovkomiteens vurdering:

Som tidligere nevnt hadde det vært ønskelig om denne saken var blitt løst gjennom en dialog mellom partene. Imidlertid reiser den også rettslige spørsmål som må avklares.

Som også nevnt tidligere får lovendringene fra november 2023 ingen selvstendig betydning her.

Innledningsvis – NKK administrasjon hadde formelt fullmakt til å anmelde saker på vegne av NKK. Hvordan fullmakten ble utøvd er i utgangspunktet en intern sak, så lenge de anmeldelsene som ble inngitt, var innen fullmaktene. Dette selv om det i etterkant var overraskende for HS både å få kjennskap til den delegering og den praksis som hadde utviklet seg.

I utgangspunktet er det ledelsen av en virksomhet som har det overordnet ansvaret for alt som skjer i en virksomhet, dette selv om man ikke kan bebreides for hendelsen eller for mangelen på kunnskap. Det er ledelsen av en virksomhet som har plikt til å ha interne systemer som sikrer tilstrekkelig oversikt og kunnskap om det som skjer i organisasjonen. Dette vil organisasjonen bli ytterligere bevisst på når man skal utvikle et kvalitetssystem i NKK. HS manglende kjennskap til hvordan fullmaktene ble håndtert skyldes intern organisatorisk svikt.

Lovkomiteen ser imidlertid ikke grunn til å ta standpunkt til om det i disse sakene var administrasjonen som skulle ha holdt HS orientert eller om HS/ NKKs ledelse burde ha tilstrekkelige interne informasjonssystemer til å sikre seg relevant kunnskap om hvordan organisasjonen fungerer. Som HS selv påpeker i sin uttalelse av 15.august2023, dette er et internt organisatorisk anliggende.

Som følge av at administrasjonen, før denne fullmakten ble trukket tilbake, hadde lovlig adgang til å anmelde saker fra DU, og det ikke er holdepunkter for at administrasjonen gikk ut over sine fullmakter, betyr det at anmeldelsene til DU var lovlig inngitt. (Dette er dels bestridt, se vurdering av hva som skal gjøres i forkant senere).

Ut fra dette er det riktig at det etter dagens lover er det DU som prinsipielt sett overtar behandlingen av sakene etter at de er anmeldt til DU, på samme måte som når man bringer en sak inn for en vanlig domstol.

Kan HS trekke en sak for DU?

Det vises til uttalelsen over. Lovkomiteen ser imidlertid ikke at NKK har lovbestemmelser eller andre regler som er til hinder for at den som reiser en sak, også kan trekke en sak.

Dersom spørsmålet i forkant var blitt drøftet internt, er det mye som taler for at NKK(HS/administrasjonen) ikke ville ha anmeldt saken til DU. Det vises blant annet til brevet fra AHF som synliggjør hvor uheldig en sentral enhet i NKK så på denne praksis.

I det sivile samfunn kan parten, for eksempel regjeringen som blir «tilsvarende» HS, anlegge sak i domstolene, på samme måte som HS kan anlegge sak i DU. De som er parter i en sivil sak, har i utgangspunktet fortsatt noe herredømmet over saken. Det betyr at de som har brakt en sak inn for rettsapparatet, også har myndighet til å trekke saken mens saken er til behandling– så lenge den ikke er ferdigbehandlet. Dvs det er anledning til å trekke saken før retten har truffet sin avgjørelse. Saker kan også trekkes ved at saker forlikes. Dette fremgår av tvisteloven § 18-4.

Men når saken er ferdigbehandlet, er det alminnelige ankeregler som gjelder. HS kan ikke da oppheve/ trekke eller på annen måte benåde i saken.

Lovkomiteen konkluderer derfor med at HS hadde rett til å trekke saken(e) inntil DU har truffet sine avgjørelser. Kontrollkomiteen har bedt om at det vurderes lovligheten av DUs fortsatte behandling. Ut fra den konklusjon om at HS har som part rett til å trekke en sak, var det ikke adgang for DU å fortsette å behandle saken etter at den var trukket.

Når saken ikke skulle ha vært behandlet videre, betyr det at avgjørelser som blir truffet, ikke er gyldig, de er å anse som ikke-eksisterende, en nullitet.

Kan HS oppheve en avgjørelse fra DU i stedet for å anke den?

Den normalt korrekte fremgangsmåten hadde vært at HS anket saken inn til AU med påstand om at avgjørelsen av DU skulle oppheves, dvs. at den innklagete skulle frifinnes. Alle de argumenter som HS har anført for å endre saksresultatet hadde vært relevante argumenter for å anke til gunst for innklagete til AU.

NKKs lover bygger på maktfordelingsprinsippet ved at det er en lovgivende forsamling, det er RS, så er det en regjering, det er HS, og så er det domsapparatet, DU og AU. I enhver demokratisk institusjon vil uavhengige domstoler være en garanti for uhildete avgjørelser. Det er derfor et bærende prinsipp at de øvrige instanser ikke skal påvirke behandlingen og utfallet i domsapparatet.

Det er likevel her - som ellers i samfunnet - slik at det er regler for hvordan disse enhetene skal fungere hver for seg, og hvordan de skal forholde seg til hverandre.

DU har etter dette rett i at det er anke som er rettsmiddelet for å endre en avgjørelse i DU, ref. lovene §7-9.

Imidlertid legger Lovkomiteen til grunn at de avgjørelsene som saken gjelder, ble forsøkt trukket av HS, mens DU mente at HS ikke kunne gjøre det. Som beskrevet ovenfor, mener Lovkomiteen at de avgjørelsene som DU da traff, ikke er gyldige, de er en nullitet. Det blir etter dette ikke noen avgjørelser å oppheve/ endre/ benåde.

Kan DU behandle saker av eget tiltak, slik KK spør om DU har gjort?

Ut fra det som er beskrevet ovenfor, kan ikke DU behandle saker som skulle ha vært ansett trukket.

Kan en anmeldelse bli ugyldig, dvs ikke kan behandles i DU, dersom en særkomite ikke har uttalt seg før anmeldelse finner sted?

Saksgangen er at saker oversendes DU fra NKKs administrasjon. Her kan være interne regler som tilsier at f.eks. særkomiteer skal uttale seg før det vurderes anmeldelse. Det er ikke opplyst at slike regler har gjeldt. Om så var, er likevel ikke sikkert at en anmeldelse av den grunn ikke er gyldig.

Det er DU som skal sikre at saken blir tilstrekkelig opplyst. Administrasjonen på sin side skal innhente opplysninger på vegne av DU. Dette fremgår klart av NKK saksbehandlingsregler for disiplinærsaker § 5 - 6 (3), det siteres:

«Når Domsutvalget oppretter sak skal den forberedes av NKKs Administrasjon ved innhentelse av bla:»

opplysninger som skal innhentes er blant annet:

«c) Uttalelse fra relevant fagkyndig utvalg/gruppe, som fagkomite/kompetansegruppe/særkomite o.l,

d) Annen dokumentasjon/bevis av betydning for saken, herunder ytterligere uttalelse fra anmeldende NKK-organ/den ankende part.»

Det er også Domsutvalget som avgjør når saken er tilstrekkelig opplyst, dette går frem av § 6. annet ledd:

«Domsutvalget avgjør når disiplinærsaken anses tilstrekkelig opplyst. Disiplinærsaken kan tas opp til avgjørelse uten ytterligere beskjed til partene.»

Anmeldelsene blir etter dette ikke nødvendigvis ugyldige som anmeldelse fordi særkomiteer ikke er forespurt før anmeldelse.

Kan HS sende ut beskjeder om forventet saksbehandlingstid i disiplinærsaker direkte til de innklagede i saker som DU har til behandling.

Som hovedregel er det DU som håndterer saksbehandlingen, jf. Saksbehandlingsreglene for disiplinærsaker. Det fremgår av § 5 (4) at " NKKs Administrasjonen korresponderer med partene på Domsutvalgets vegne, ". Administrasjonen kan derfor i utgangspunktet ikke intervensere i DUs saksbehandlingstid.

Ut fra Lovkomiteens konklusjon om at sakene kunne ha vært trukket, og at avgjørelsene derfor er å anse som en nullitet, blir det ikke nødvendig å vurdere dette nærmere i denne rettslig sammenheng. Lovkomiteen antar at en slik situasjon ikke vil oppstå på ny.

Kan HS slette avgjørelser fra DU i to omstridte saker fra nkk.no

Saksbehandlingsreglene for disiplinærsaker sier:

«§20 Vedtaksprotokoll

Det skal føres vedtaksprotokoll i Domsutvalget og Ankeutvalget som reflekterer stemmegivningen i hver enkelt disiplinærsak.

§21 Publisering og annen orientering om disiplinærvedtak

Alle Domsutvalgets og Ankeutvalgets avgjørelser offentliggjøres fortløpende på Domsutvalgets/Ankeutvalgets side på nkk.no. Avgjørelsene kan publiseres som sammendrag eller i fulltekst. De skal minimum angi hvilken bestemmelse som er overtrådt, samt nok faktum til at man kan se hvordan regelen er anvendt og hvilken reaksjon som ble ilagt. Navn på enkeltpersoner som er ilagt reaksjon kan publiseres, forutsatt at slik publisering er i overensstemmelse med offentligrettslige regler o.l.»

Regelen er altså at avgjørelsene uten unntak skal publiseres. Spørsmålet er om avpublisering er lov. Normalt er det ikke lov til det. Men som følge av at Lovkomiteen finner DU gjørelser som nulliteter, var det - vurdert i ettertid - ikke rettsstridig å fjerne avgjørelsene.

Kan saker slettes fra saksbehandlingssystemet?

Saksbehandlingsreglene for disiplinærsaker § 6 (3) f sier:

NKKs Administrasjonen korresponderer med partene på Domsutvalgets vegne og holder fortløpende saksarkiv m.v. for Domsutvalget. Domsutvalget kan be NKKs Administrasjon innehente ytterligere informasjon hvis saken ikke er tilstrekkelig opplyst.

Det fremgår imidlertid av HS vedtaket av 15. juni 2023 at det ble bestemt at sakene skulle fjernes fra saksbehandlingssystemet. Det skal være et saksarkiv. I en velfungerende organisasjon er det nødvendig med et saksbehandlingssystem som viser historikken i organisasjonens beslutninger. Dette vil trolig også være en del av det kvalitetssystem som NKK skal opprette, jf. endringen i lovene § 7-4. Det korrekte her hadde vært å beskrive hendelsene, inkludert at de senere er å anse som nulliteter, slik at det i etterkant lar seg dokumentere hva som skjedde.

Om man trekker parallellen til offentlig virksomhet, ville det være åpenbart i strid med arkivlovens bestemmelser å slette en sak. Man kan også se for seg mediernes oppmerksomhet dersom det kom frem at et forvaltningsorgan hadde endret arkiv/ journal for å fjerne faktiske hendelser. Dette selv om de faktiske opplysningene var unntatt offentlighet pga. personvern eller andre grunner. NKK har i sin formålsparagraf å tilstrebe åpenhet. Da må hendelser som dette være registrert.

Kan HS nekte DU saksbehandling via NKK s administrasjon i saker som er til behandling av DU. (gjaldt retting av avgjørelse).

Retting av dommer kan skje etter spesielle regler i tvisteloven, det vises til tvisteloven § 19- 8 som gjelder småfeil, inkurier ol. Konklusjonene kan ikke endres, de må ankes. Det er gode grunner til å ha tilsvarende regler for avgjørelser som treffes av NKKs uavhengige organer. En rettingsadgang innen tvistelovens rammer synes ikke være rettslig adgang til å hindre.

Konklusjoner:

1. Kan HS trekke en sak for DU?

Den som anmelder/ bringer en sak inn for DU, kan trekke denne saken inntil avgjørelse fra DU foreligger.

1. Kan HS oppheve en avgjørelse fra DU i stedet for å anke den?

HS kan ikke oppheve en gyldig avgjørelse fra DU. Anke er rettsmiddelet for å endre en avgjørelse i DU, ref. lovene §7-9.

2. Kan DU behandle saker av eget tiltak, slik KK spør om DU har gjort?

DU kan ikke behandle saker som skulle ha vært ansett som trukket.

3. Kan en anmeldelse bli ugyldig som anmeldelse til DU om en særkomite ikke har uttalt seg før anmeldelse finner sted?

Anmeldelsene blir ikke nødvendigvis ugyldige som anmeldelse fordi særkomiteer ikke er forespurt før anmeldelse finner sted.

4. Kan HS sende ut beskjeder om forventet saksbehandlingstid i disiplinærsaker direkte til de innklagede i saker som DU har til behandling.

Administrasjonen kan i utgangspunktet ikke intervensere i DUs saksbehandlingstid.

5. Kan HS slette avgjørelser fra DU i saker fra nkk.no

Gyldige avgjørelsene skal uten unntak publiseres. Det er ikke regler som gir grunnlag for avpublisering.

6. Kan saker slettes fra saksbehandlingssystemet

Kvalitetskrav til arkivering tilsier at alle relevante hendelser og saksforløp forblir registrert.

7. Kan HS nekte DU saksbehandling via NKK s administrasjon i saker som er til behandling av DU. (gjaldt retting av avgjørelse).

Retting av avgjørelser kan skje etter samme regelverk og prinsipper som i tvisteloven, det vises til tvisteloven § 19- 8.

26.januar 2024

Anne Cathrine Frøstrup

Haakon Rognsaa Arnesen

Tore Holtan